

Bryssel 12.3.2020
COM(2020) 97 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE
EUROOPAN INVESTOINTIPANKIN EU:N TALOUSARVIOTAKUUN NOJALLA
VUONNA 2018 TOTEUTTAMISTA ULKOISISTA TOIMISTA

1. JOHDANTO

Euroopan investointipankin (EIP) ulkoinen lainanantovaltuus on tärkeä väline, jonka avulla Euroopan unioni tukee investointeja kumppanimaihin. Se perustuu Euroopan komission EIP:lle EU:n talousarviosta antamaan takuuseen, jonka avulla EIP voi lisätä lainanantoaan EU:n ulkopuolella EU:n toimintapolitiikan tukemiseksi. EU:n takuu kattaa tietyt tilanteet, joissa lainanottajat jättävät maksamatta lainansa takaisin EIP:lle. Tällä tavoin EU:n takuu kasvattaa EIP:n kykyä kantaa investointiriskiä. Ulkoisen lainanantovaltuuden oikeudellisena perustana on päätös N:o 466/2014/EU (jäljempänä 'ulkoista lainanantovaltuutta koskeva päätös')¹ sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuonna 2018.² Jos EIP vaatii maksuja EU:n takuun perusteella, maksut suoritetaan ulkosuhteisiin liittyvien hankkeiden takuurahastosta.³

Ulkoisella lainanantovaltuudella tuetaan EIP:n toimia liittymistä valmistelevissa maissa, itäisissä ja eteläisissä naapurimaissa, Aasiassa, Latinalaisessa Amerikassa ja Etelä-Afrikassa, joissa on tällä hetkellä yhteensä 64 tukeen oikeutettua maata. Ulkoisen lainanantovaltuuden nykyisellä kaudella (2014–2020) EU:n talousarviosta taataan EIP:n toimia enintään 32,3 miljardin euron arvosta siten, että takauksen kattaman salkun mahdollisista tappioista katetaan ensimmäiset 65 prosenttia. Ulkoista lainanantovaltuutta koskevassa päätöksessä on vahvistettu takuun enimmäismäärät eri maantieteellisille alueille ja osa-alueille.

Komissio on hiljattain julkaissut kattavan arvioinnin ulkoisen lainanantovaltuuden täytäntöönpanosta vuoden 2014 puolivälistä vuoden 2018 loppuun asti.⁴

Tässä vuosikertomuksessa esitetään yleiskatsaus EU:n takuun piiriin kuuluvista EIP:n toimista vuonna 2018.⁵ Kertomuksessa esitetään myös tiivistelmä EIP:n ilman EU:n takuuta (eli ”omalla riskillään”) toteuttamista toimista, jotta voitaisiin antaa kokonaisvaltaisempi kuva EIP:n toimista ulkoisen lainanantovaltuuden kattamilla alueilla.⁶

2. KESKEISET TULOKSET

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 466/2014/EU, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, EU:n takuun myöntämisestä Euroopan investointipankille unionin ulkopuolella toteutettavia investointihankkeita tukevista rahoitustoimista mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta, EUVL L 135, 8.5.2014, s. 1.

² Muutospäätös (EU) 2018/412, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2018, EUVL L 76, 19.3.2018, s. 30.

³ Neuvoston asetusta (EY, Euratom) N:o 480/2009, annettu 25 päivänä toukokuuta 2009, takuurahaston perustamisesta ulkosuhteisiin liittyville hankkeille (kodifioitu toisinto), EUVL L 145, 10.6.2009, s. 10, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 14 päivänä maaliskuuta 2018 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2018/409.

⁴ SWD(2019) 333 final ja siihen liittyvät asiakirjat ovat saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/info/commission-staff-evaluation-european-investment-banks-external-lending-mandate-2014-18_en.

⁵ Tämä kertomus on laadittu ulkoista lainanantovaltuutta koskevan päätöksen 11 artiklassa asetettujen vaatimusten mukaisesti.

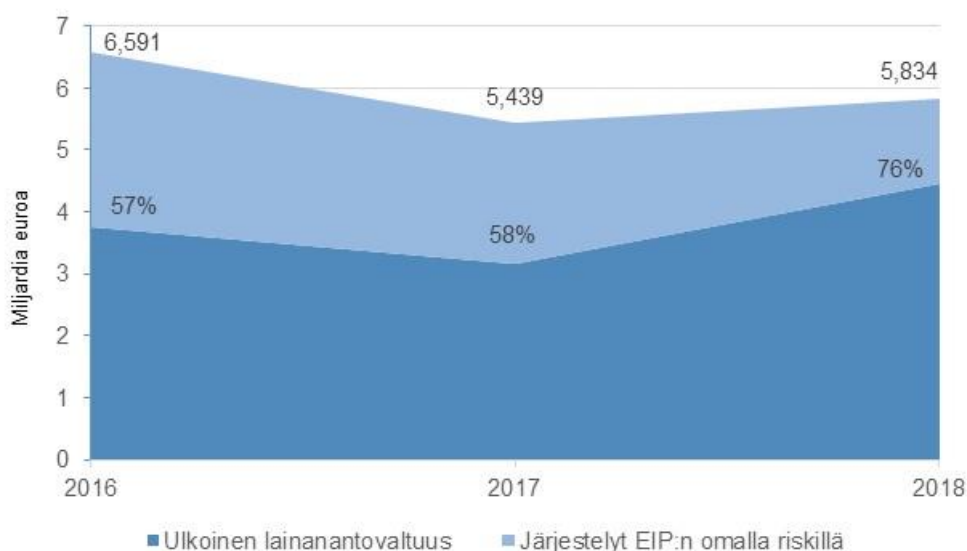
⁶ EIP:llä on tällä hetkellä neljä omalla riskillä toteutettavaa järjestelyä ulkoisen lainanantovaltuuden kattamilla alueilla, nimittäin liittymistä valmisteleva rahoitusjärjestely (PAF), naapuruuspolitiikan rahoitusjärjestely (NFF), ilmastotoimien ja ympäristön rahoitusjärjestely (CAEF) ja strategisten hankkeiden rahoitusjärjestely (SPF). Kahden viimeksi mainitun järjestelyn piiriin kuuluu myös Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioita sekä EU:n jäsenvaltioiden merentakaisia maita ja alueita.

Vuonna 2018 EIP allekirjoitti ulkoisen lainanantovaltuuden kattamilla alueilla rahoitustoimia yhteensä 5,8 miljardin euron arvosta.⁷ EU:n takuu kattaa tästä kokonaismäärästä yli 4,46 miljardin euron arvosta EIP:n toimia (toisin sanoen ne kuuluvat ulkoisen lainanantovaltuuden piiriin). Niistä on tehty lähes 50 lainasopimusta. Jäljelle jäävät toimet rahoitetaan EIP:n omalla riskillä toteutettavista järjestelyistä.

Ulkoisen lainanantovaltuuden nojalla allekirjoitettujen toimien arvo oli vuonna 2018 selkeästi korkeampi kuin vuonna 2017, jolloin niiden arvo oli vain 3,2 miljardia euroa. Sitä vastoin EIP:n omalla riskillä toteuttamien toimien arvo laski 2,3 miljardista eurosta 1,4 miljardiin euroon vuosina 2017–2018.⁸

Kuvio 1 osoittaa, miten ulkoisen lainanantovaltuuden ja omaan riskiin perustuvien järjestelyjen mukainen luotonanto on kehittynyt vuosina 2016–2018 (allekirjoitetut määrät peruutukset huomioon ottaen). Tämän ajanjakson aikana keskimäärin 64 prosenttia EIP:n rahoituksesta kyseisillä alueilla toteutettiin EU:n takuun turvin.⁹

Kuvio 1: EIP:n luotonannon kehitys vuosittain ulkoisen lainanantovaltuuden kattamilla alueilla

⁷ Lisäksi ulkoisen lainanantovaltuuden kaudelle 2014–2020 on vuonna 2018 siirretty kaksi vuosina 2005 ja 2006 allekirjoitettua toimea, joiden yhteenlaskettu arvo on 150 miljoonaa euroa. Näitä kahta toimea ei ole sisällytetty tässä kertomuksessa esitettyyn yleiskatsaukseen vuonna 2018 allekirjoitetuista toimita, mutta ne on otettu huomioon yleiskatsauksessa ulkoisen lainanantovaltuuden kumulatiiviseen käyttöasteeseen (taulukko 2 kohdassa 3.2).

⁸ Se, että EIP:n omalla riskillä toteuttamien toimien arvo laski vuonna 2018 ulkoisen lainanantovaltuuden kattamilla alueilla, johtui pääasiallisesti siitä, että EIP vähensi toimintaansa Turkissa ja toteutti Aasiassa, Keski-Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa ilmastotoimien alalla lukuisia mutta kooltaan pieniä hankkeita.

⁹ Erot aiemmin julkaistuissa kertomuksissa esitettyihin määriin johtuvat sopimusten peruuttamisista. Ulkoisen lainanantovaltuuden kaudelle 2014–2020 vuoden 2018 aikana aiemmilta vuosilta siirretyt kaksi toimea eivät sisälly kuvioon.

Ulkoista lainanantovaltuutta koskevan päätöksen nojalla EU:n takuun luonne määräytyy EU:n rahoitustoimen mukaan:

- Kokonaistakuu, joka kattaa sekä toiminnallisen että poliittisen riskin, voidaan myöntää toimille, jotka toteutetaan julkisen sektorin toimijoiden kanssa (tyypillisesti infrastruktuurin kehittämiseksi), lainoille, jotka EIP myöntää valtion takauksen saaneille pankeille tai yrityksille, tai toimille, jotka toteutetaan ulkoisen lainanantovaltuuden väliarviointin yhteydessä vuonna 2018 perustettua taloudellisen selviytymiskyvyn kehittämisaloitetta koskevan yksityisen valtuuden nojalla.¹⁰ Vuonna 2018 EU:n kokonaistakuu kattoi 4,2 miljardia euroa eli lähes 95 prosenttia ulkoisen lainanantovaltuuden nojalla allekirjoitetuista rahoitustoimista.
- Suppeampi *poliittisen riskin takuu* voidaan myöntää muille yksityisen sektorin toimille.¹¹ Vuonna 2018 sillä katettiin rahoitustoimia 242 miljoonan euron arvosta.

Kauden 2014–2020 ulkoisen lainanantovaltuuden piiriin kuuluvien maksujen kumulatiivinen taso saavutti vuoden 2018 lopussa 33 prosenttia allekirjoitettujen toimien nettoarvosta (5,8 miljardia euroa). Vuonna 2016 vastaava määrä oli 18 prosenttia, ja vuonna 2017 se oli 25 prosenttia. Erityisesti infrastruktuurihankkeissa EIP:n rahoitus maksetaan vaiheittain usean vuoden aikana.¹²

3. RAHOITUSTOIMET

3.1. YLEISKATSAUS EIP:N UUSIIN RAHOITUSTOIMIIN TAVOITTEITTAIN

Kaikilla ulkoisen lainanantovaltuuden piiriin kuuluvilla toimilla edistetään vertikaalista tavoitetta, joka on joko a) paikallisen yksityissektorin tai b) sosiaalisen ja taloudellisen infrastruktuurin kehittäminen. Lisäksi samoilla toimilla voidaan edistää myös (kokonaan tai osittain) horisontaalisena tavoitteena ilmastotoimia, alueellista yhdentymistä tai pitkän aikavälin taloudellista selviytymiskykyä.¹³

Vuonna 2018 ulkoisen lainanantovaltuuden nojalla allekirjoitettujen EIP:n investointien kokonaismäärä oli 4,46 miljardia euroa. Kahdella kolmasosalla (3 miljardilla eurolla) tuetaan sosiaalisen ja taloudellisen infrastruktuurin kehittämistä. Jäljelle jäävällä yhdellä kolmasosalla tuetaan paikallisen yksityissektorin kehittämistä, pääasiallisesti parantamalla pk-yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta.

Samasta ulkoisen lainanantovaltuuden nojalla vuonna 2018 allekirjoitetusta kokonaismäärästä 35 prosenttia käytetään ilmastotoimien edistämiseen, 17 prosenttia alueellisen yhdentymisen tukemiseen ja 19 prosenttia pitkän aikavälin taloudellisen selviytymiskyvyn kehittämiseen (ks. kuvio 2).

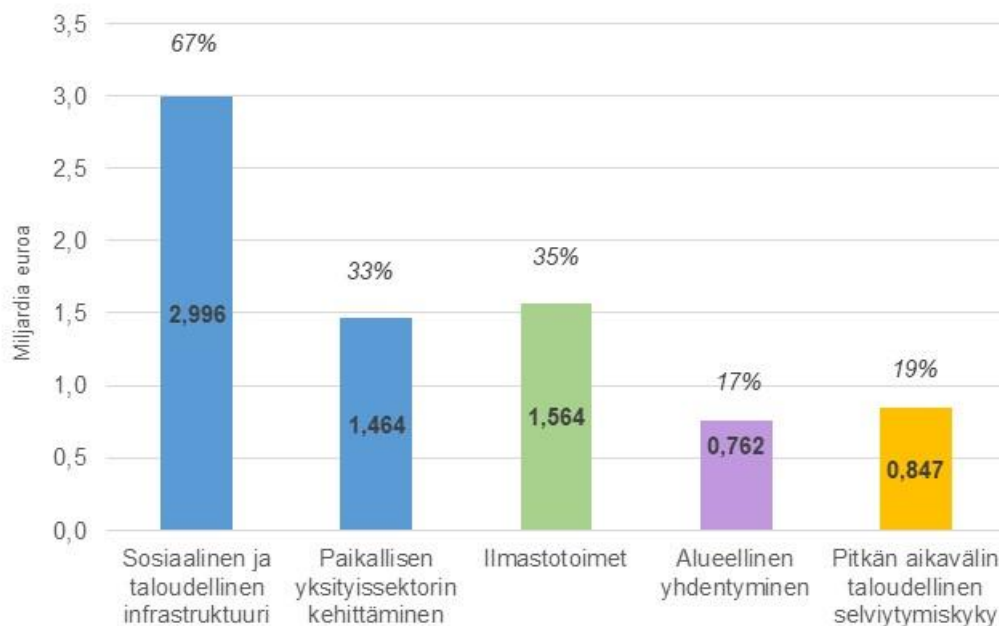
¹⁰ EU:n kokonaistakuun ansiosta EIP voi jättää perimättä riskilisän, joka sen olisi muuten lisättävä korkoonsa. Täten kumppanimaat tai niiden toimielimet/yritykset voivat saada EIP:ltä lainaa huomattavasti edullisemmin. Yksityiskohtainen analyysi esitetään asiakirjassa SWD(2019) 333, s. 10–11, 21 ja 33–37.

¹¹ Poliittisen riskin takuu kattaa tilanteet, joissa lainaa ei makseta takaisin valuutansiirtojen estymisen, pakkolunastuksen, sodan tai kansalaislevottomuuksien takia tai siksi, että oikeussuoja evätään sopimusrikkomustapauksissa. Se ei johda EIP:n riskihinnoittelun alenemiseen.

¹² Maksuista esitetään yksityiskohtaisempi analyysi tuoreessa komission arvioinnissa SWD(2019) 333, s. 28–30.

¹³ Ulkoista lainanantovaltuutta koskevan päätöksen 3 artikla.

Kuvio 2: Ulkoisen lainanantovaltuuden tavoitteisiin osoitettu rahoitus (miljardia euroa)

Huom.: Yksi hanke voi edistää useampaa kuin yhtä ulkoisen lainanantovaltuuden tavoitetta. Ilmastotoimien, alueellisen yhdentymisen ja pitkän aikavälin taloudellisen selviytymiskyvyn tavoitteet ovat monialaisia (horisontaalisia) tavoitteita, jotka koskevat kaikkia hankkeita ja ovat siten päällekkäisiä kahden muun tavoitteen kanssa. Paikallisen yksityissektorin kehittämiseen sekä sosiaaliseen ja taloudelliseen infrastruktuuriin kohdistuvien toimien yhteenlaskettu määrä vastaa toimien kokonaismäärää kyseisenä vuonna.¹⁴

Paikallisen yksityissektorin kehittäminen, erityisesti pk-yritysten tukeminen

EIP allekirjoitti vuonna 2018 paikallisen yrityssektorin tukemiseksi rahoitustoimia 1,72 miljardilla eurolla, josta 1,46 miljardia euroa kuului ulkoiseen lainanantovaltuuteen. Valtaosa tästä rahoituksesta myönnettiin luottojärjestelyinä paikallisille rahoituksen välittäjille (lähinnä pankeille) jälleenlainattavaksi pk-yrityksille ja markkina-arvoltaan keskisuurille yrityksille. Neljällä tällaisella luottojärjestelyllä pyritään tukemaan keskisuuria pankkeja erityisesti Armeniassa, Libanonissa, Montenegrossa ja Etelä-Afrikassa. EIP allekirjoitti lisäksi omalla riskillään yhden uuden luottojärjestelyn Jordaniassa toteutettavaa mikrorahoitusta varten.

¹⁴ Pitkän aikavälin taloudellisen selviytymiskyvyn tavoitetta edistäviin toimiin, joita rahoitetaan 847 miljoonalla eurolla, kuuluu useita toimia, jotka EIP oli allekirjoittanut jo ennen kuin komissio ja EIP tekivät lokakuussa 2018 nykyisen sopimuksen ulkoiseen lainanantovaltuuteen liittyvästä takuusta. Niiden sisällyttäminen pitkän aikavälin taloudellista selviytymiskykyä koskevaan tavoitteeseen vahvistettiin 17. huhtikuuta 2019 annetussa komission päätöksessä C(2019) 2901 final. Hiljattain julkaistussa ulkoisen lainanantovaltuuden arvioinnissa (SWD(2019) 333) näitä ”siirtymätoimia” ei otettu mukaan tilastolaskelmiin. Tämä ero laskelmissa selittää, miksi arvioinnin sivulla 27 todetaan, että vain 10 prosenttia vuonna 2018 allekirjoitetuista toimin edisti pitkän aikavälin taloudellista selviytymiskykyä, vaikka tämän vuosikertomuksen kuvion 2 mukaan selviytymiskyvyn tavoitetta tuetaan 19 prosentilla ulkoisen lainanantovaltuuden nojalla kyseisenä vuonna allekirjoitetuista määristä.

EIP myös sijoitti omalla riskillään pääomasijoitusrahastoihin, erityisesti Green Growth Fund -rahastoon eteläisen Välimeren alueella ja EcoEnterprises-rahastoon Latinalaisessa Amerikassa. Se myönsi lisäksi lainan kolmen teollisuusalueen kehittämiseen Libanonissa sekä lainoja ukrainalaiselle yritykselle, jonka toimialoihin kuuluvat maatalousliiketoiminta ja voimantuotanto biomassasta.

Sosiaalisen ja taloudellisen infrastruktuurin kehittäminen

Sosiaalisen ja taloudellisen infrastruktuurin kehittämistä tukevien toimien rahoittamiseen ulkoisen lainanantovaltuuden kattamilla alueilla myönnettiin vuonna 2018 yhteensä 4,12 miljardia euroa, joista lähes 3 miljardia euroa kuului EU:n takuun piiriin. Merkittävimmät sektorit olivat energia, liikenne sekä vesihuolto/viemäröinti.

Ulkoiseen lainanantovaltuuteen kuuluvia uusia infrastruktuurihankkeita ovat muun muassa sähkönsiirtoinfrastruktuurin parantaminen Ukrainassa, Bosporin ali kulkeva tunneli, maantieliikenteen käytävä Bosnia ja Hertsegovinassa, rautatiekaluston modernisointi Bangladeshissa, metroverkoston kunnostaminen Buenos Airesissa sekä jätevedenpuhdistamo Egyptissä.

Vuonna 2018 EIP rahoitti omalla riskillään esimerkiksi aurinkoenergian kehittämistä Meksikossa, kaupunkiliikennettä Bangaloressa ja Bogotassa sekä vesihuolto- ja jätevesi-infrastruktuuria Panamassa ja Uzbekistanissa.

Ilmastomuutoksen hillitseminen ja muutokseen sopeutuminen

Ulkoisen lainanantovaltuuden kattamilla alueilla allekirjoitettiin vuonna 2018 yhteensä 2,5 miljardin euron arvosta lainoja, joilla tuetaan ilmastomuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista. Määrästä lähes 1,6 miljardia euroa kuuluu EU:n takuun piiriin.¹⁵ Vuoden 2018 lopussa ilmastotoimiin liittyvä kumulatiivinen osuus nykyisellä valtuuskaudella oli yli 32 prosenttia allekirjoitettujen toimien nettoarvosta, mikä ylittää ulkoista lainanantovaltuutta koskevassa päätöksessä asetetun 25 prosentin tavoitteen.

Ilmastotoimitavoitteen perusteella eniten tukea on myönnetty vähähiilisempään liikenteeseen ja uusiutuvaan energiaan tehtäviin investointeihin. Ilmastomuutokseen sopeutumiseen myönnettävän rahoituksen osuus on edelleen alle 10 prosenttia EIP:n ilmastotoimien rahoituksesta ulkoisen lainanantovaltuuden kattamilla alueilla.

Alueellinen yhdentyminen

EIP allekirjoitti 12 alueellisen yhdentymisen monialaista tavoitetta edistävää uutta hanketta vuonna 2018. Näistä suurin on Trans-Anatolian -maakaasuputki. Tämän tavoitteen osana rahoitetaan myös muun muassa liikenneyhteyksiä (esim. Niš–Dimitrovgrad-rautatie Serbiassa) sekä lennonjohtojärjestelmien parantamista Serbiassa ja Kosovossa.

Taloudellisen selviytymiskyvyn kehittämisaloite (ERI)

¹⁵ Monissa tapauksissa vain osa hankkeesta edistää ilmastomuutostavoitetta, ja tällöin vain osa tällaisen hankkeen kokonaislainanannosta raportoidaan tämän tavoitteen saavuttamista edistäväksi.

EIP käynnisti taloudellisen selviytymiskyvyn kehittämislaitteen vuonna 2016 osana Euroopan vastausta muuttoliike- ja pakolaiskysymykseen.¹⁶ Vuonna 2018 suoritettun väliarvioinnin yhteydessä ulkoista lainanantovaltuutta koskevaan päätökseen lisättiin pitkän aikavälin taloudellisen selviytymiskyvyn kehittämistavoite. Lisäksi julkisen sektorin investointeihin, jotka edistävät selviytymiskyvyn kehittämistavoitetta, osoitettiin 1,4 miljardia euroa, ja luotiin erityinen 2,3 miljardin euron yksityinen valtuus, jolla taataan pitkän aikavälin taloudellista selviytymiskykyä tukevia yksityisen sektorin investointeja. Taloudellisen selviytymiskyvyn kehittämislaitetta koskeva yksityinen valtuus on sikäli erityinen, että se tarjoaa EIP:lle kokonaistakuun, joka mahdollistaa suuremman riskin rahoitustoimien toteuttamisen.¹⁷

Vuoden 2018 lopussa EIP hyväksyi 4,1 miljardin euron arvosta hankkeita, jolla on tarkoitus vastata tähän ulkoisen lainanantovaltuuden uuteen tavoitteeseen. Yli puolet niistä on luottojärjestelyjä (lähinnä pk-yritysten lainoja varten), noin 12 prosenttia on investointeja vesihuoltoon tai viemärointiin ja noin 11 prosenttia on investointeja liikenteeseen.

3.2. YLEISKATSAUS EIP:N RAHOITUKSEEN ALUEITTAIN JA ALOITTAIN

Taulukosta 1 käy ilmi EIP:n vuonna 2018 myöntämän rahoituksen määrä ulkoisen lainanantovaltuuden kattamilla alueilla. Määrässä ovat mukana sekä toimet, joilla on EU:n takuu, että toimet, jotka EIP rahoittaa omalla riskillään.

Taulukko 1: Vuonna 2018 allekirjoitetut EIP:n rahoitustoimet ulkoisen lainanantovaltuuden kattamilla alueilla (peruutukset huomioon ottaen)

Alue (miljoonaa euroa)	Toimet, joilla on EU:n takuu			EIP:n omaan riskiin perustuvat järjestelyt tai kolmansien varat	Yhteensä
	Kokonaistakuu	Poliittisen riskin takuu	Ulkoinen lainanantovaltuus yhteensä		
Liittymistä valmistelevat maat	1 182	60	1 242	230	1 472
Välimeren maat	1 944	20	1 964	60	2 024
Naapurimaat Itä-Euroopassa ja Venäjä	470	162	632	--	632
Aasia	205	--	205	600	805
Keski-Aasia	--	--	--	200	200
Latinalainen Amerikka	347	--	347	292	639

¹⁶ <https://www.eib.org/en/projects/initiatives/resilience-initiative/index.htm>

¹⁷ EIP korvaa EU:lle tähän yksityiseen valtuuteen liittyvän talousarviotakuun ohjaamalla EU:lle riskiin liittyvät tulot, jotka EIP saa takauksen kohteena olevista toimista.

Etelä-Afrikka	70	--	70	--	70
Yhteensä	4 218	242	4 460	1 382	5 842

Vuonna 2018 EIP allekirjoitti ulkoisen lainanantovaltuuden kattamille alueille myönnettyjä lainoja yhteensä 5,8 miljardin euron arvosta, kun sen lainanannon kokonaismäärä EU:n ulkopuolella oli 7,7 miljardia euroa (AKT-valtiot, merentakaiset maat ja alueet sekä EFTA-valtiot mukaan lukien). Liittymistä valmistelevissa maissa ja naapurustossa (sekä eteläisessä että itäisessä) allekirjoitettujen toimien arvo oli noin 4,1 miljardia euroa. Aasiassa, Keski-Aasiassa, Latinalaisessa Amerikassa ja Etelä-Afrikassa allekirjoitettujen toimien arvo oli 1,7 miljardia euroa.¹⁸

Vuonna 2018 EIP:n rahoituksen kokonaismäärä ulkoisen lainanantovaltuuden kattamilla alueilla kasvoi jonkin verran vuodesta 2017, mikä johtui pääasiallisesti toiminnan lisääntymisestä Länsi-Balkanilla.

Taulukko 2: Allekirjoitettujen toimien vuotuinen arvo (netto) ja kumulatiivinen arvo (netto) verrattuna ulkoisen lainanantovaltuuden mukaisiin takuun enimmäismääriin vuosina 2014–2020 (päätös 466/2014/EU, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä (EU) 2018/412)

Alue/vuosi (miljoonaa euroa)	2014 (toinen puolisko)	2015	2016	2017	2018	Yhteensä 2014 (toinen puolisko) – 2018	Takuun enimmäis- määrä	Käyttöaste
Liittymistä valmistelevat maat	200	906	582	170	1 242	3 100	7 635	41 %
Välimeren maat	379	726	1 299	1 168	1 789*	5 973	11 170	53 %
<i>Taloudellisen selviytymiskyvyn kehittämislaitteen yksityinen valtuus**</i>				612	325	937	2 300	41 %
Itäinen naapurusto ja Venäjä	975	1 401	1 493	657	632	5 158	6 650	78 %
Aasia	45	433	45	118	205	846	1 165	73 %
Keski-Aasia	70	70	20	22		182	224	81 %
Latinalainen Amerikka	219	468	319	371	347	1 725	2 694	64 %
Etelä-Afrikka		150		50	70	270	462	58 %

¹⁸ Kuten edellä huomautettiin, ulkoisen lainanantovaltuuden kaudelle 2014–2020 siirrettiin lisäksi vuonna 2018 kaksi eteläisessä naapurustossa vuosina 2005 ja 2006 allekirjoitettua toimea, joiden yhteenlaskettu arvo oli 150 miljoonaa euroa. Nämä kaksi toimea eivät ole mukana taulukossa 1 (yleiskatsaus vuonna 2018 allekirjoitettuihin toimiin), mutta ne on laskettu mukaan taulukossa 2 (ulkoisen lainanantovaltuuden mukaisen takuun enimmäismäärien käyttöaste).

Yhteensä	1 888	4 154	3 758	3 168	4 610*	17 578	32 300	54 %
-----------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------	---------------	---------------	-------------

** Mukaan lukien eteläisessä naapurustossa toteutetut kaksi toimea, joiden arvo oli 150 miljoonaa euroa ja jotka oli siirretty aiemmilta valtuuskausilta kaudelle 2014–2020 vuoden 2018 aikana.*

*** Taloudellisen selviytymiskyvyn kehittämisaloitteen yksityinen valtuus kattaa Länsi-Balkanin ja Välimeren alueet.*

Ulkoisen lainanantovaltuuden piiriin kuuluvien allekirjoitettujen toimien kumulatiivinen arvo vuosina 2014–2018 oli peruutukset huomioon ottaen noin 17,6 miljardia euroa vuoden 2018 lopussa. Ulkoisen lainanantovaltuuden kumulatiivinen käyttöaste allekirjoitettujen toimien nettoarvolla mitattuna oli 54 prosenttia takuun enimmäismäärästä.

EU:n takuun käyttöaste oli alhaisin liittymistä valmistelevissa maissa. Tätä selittää erityisesti se, että EIP on vähentänyt toimiaan Turkissa maassa vuodesta 2016 lähtien tapahtuneen poliittisen ja taloudellisen kehityksen johdosta. Käyttöaste oli ainakin allekirjoitettuina toimina mitattuna korkein Keski-Aasiassa ja itäisessä naapurustossa.

EIP oli vuoden 2018 loppuun mennessä ottanut käyttöön jo 41 prosenttia muutosdirektiivillä (EU) 2018/412 luodusta taloudellisen selviytymiskyvyn kehittämisaloitteen yksityisestä valtuudesta.

Ulkoisen lainanantovaltuuden kattamien toimien alakohtaisessa jakautumisessa merkittävimpään asemaan nousivat vuonna 2018 jälleen luottojärjestelyt paikallisille pankeille, jotka välittävät rahoitusta yksityisen sektorin kehittämiseksi (33 prosenttia). Suurin osa valtuuden kattamista toimista oli kuitenkin investointeja infrastruktuuriin, erityisesti liikenteen, energian sekä vesihuollon/viemäröinnin alalla.

Taulukko 3: EU:n takuun kattamien EIP:n rahoitustoimien jakautuminen aloittain vuonna 2018 ulkoisen lainanantovaltuuden piiriin kuuluvilla alueilla

Ala/alue (miljoonaa euroa)	Liittymistä valmiste- levat maat	Välimeri (eteläinen naapurusto)	Itäinen naapurusto ja Venäjä	Aasia *	Latinalai- nen Amerikka	Etelä- Afrikka	Yhteensä	Osuus yhteis- määrästä
Luottojärjestelyt	260	970	155	--	--	70	1 455	33 %
Liikenne	746	40	132	130	102	--	1 150	26 %
Energia	236	387	167	--	46	--	836	19 %
Vesihuolto, viemärointi	--	438	84	75	139	--	736	17 %
Teollisuus	--		56	--	--	--	56	1 %
Kaupunkialuei- den kehittäminen	--	77	--	--	24	--	101	2 %
Infrastruktuurin yhdistelmähank- keet	--	52	--	--	--	--	52	1 %
Maatalous, kalastus, metsätalous	--	--	38	--	--	--	38	1 %
Kiinteä jäte	--	--	--	--	36	--	36	1 %
Yhteensä	1 242	1 964	632	205	347	70	4 460	100 %

* Aasiaan ei ole laskettu mukaan Keski-Aasiaa, jossa ei allekirjoitettu yhtään ulkoiseen lainanantovaltuuteen kuuluvaa toimea vuonna 2018.

3.3. EIP:N TOIMIEN ARVIOIDUT TULOKSET

Kun otetaan huomioon, että useimmilla EIP:n ulkoisen lainanantovaltuuden puitteissa toteuttamilla toimilla rahoitetaan infrastruktuuriin tehtäviä investointeja, jotka tyypillisesti kestävät useita vuosia, EU:n talousarviotakuun tuella saavutetuista tuloksista ja vaikutuksista saadaan tavallisesti tietoa vasta merkittävällä viiveellä.

EIP arvioi rahoitustoimiensa odotettuja vaikutuksia vuonna 2012 käyttöön otetun tulostamattomuuskehityksen avulla. Arviointia varten määritetään tulosindikaattoreita lähtötasoiheen ja tavoitearvoineen, joiden avulla voidaan ennakoida taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristötuloksia. Saavutuksia seurataan näiden vertailuarvojen perusteella koko hankkeen ajan, ja niistä raportoidaan kahdessa vaiheessa: suorien toimien tapauksessa hankkeen päättyessä ja kolmen vuoden kuluttua hankkeen päättymisestä, sijoitusrahastojen tapauksessa sijoitusjakson päättyessä ja rahaston toiminnan päättyessä ja välittäjän välityksellä myönnettävän rahoituksen tapauksessa myöntämiskauden päättyessä.

EIP arvioi tulostamattomuuskehityksessä hankkeet kolmen ”pilarin” osalta:

- i. Pilarissa 1 arvioidaan hankkeen vaikutusta EU:n ja kumppanimaiden tavoitteiden saavuttamiseen ja hankkeen kelpoisuutta EIP:n valtuustavoitteiden perusteella. Tämä

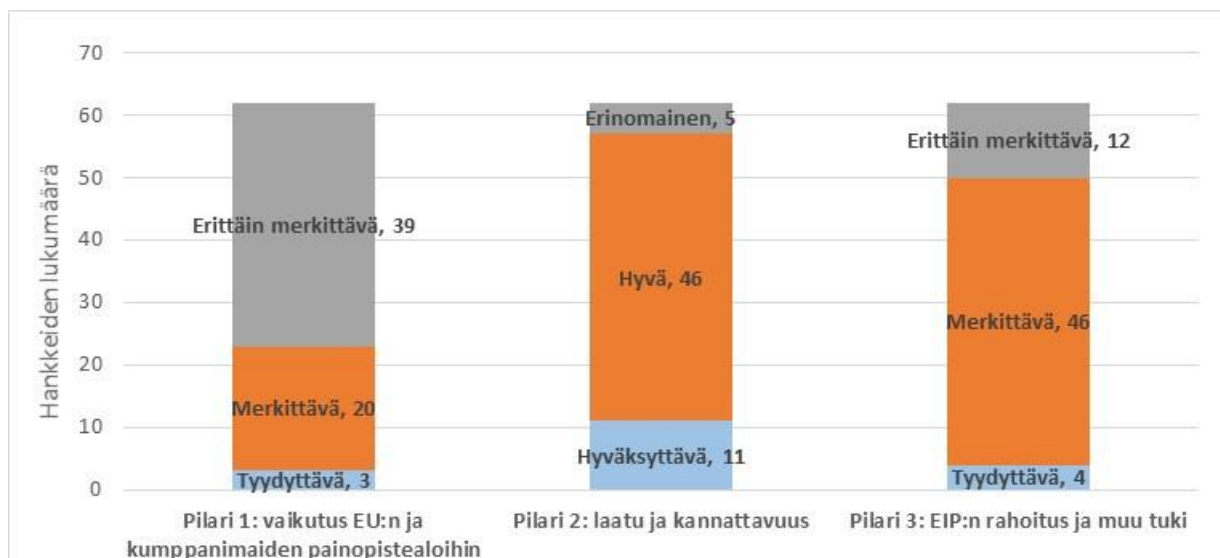
- auttaa ymmärtämään EIP:n tukitoimea hankkeen odotettujen vaikutusten näkökulmasta.
- ii. Pilarissa 2 arvioidaan odotettujen tulosten ja tuotosten perusteella, onko toimi laadukas ja terveellä pohjalla.
 - iii. Pilarissa 3 arvioidaan EIP:n hankkeelle antamaa rahoitusta ja muuta tukea (lisäarvoa) markkinoiden muihin toimijoihin verrattuna. Tämä auttaa ymmärtämään tukitoimea EIP:n hankkeeseen antaman panoksen näkökulmasta.

Tässä jaksossa esitetään EIP:n tulostamiskäytön mukaiset arviot 62 hankkeesta, joiden ensimmäiset rahoitussopimukset allekirjoitettiin vuonna 2018 ulkoisen lainanantovaltuuden nojalla ja EIP:n omalla riskillä. EIP:n hyväksymä kokonaisrahoitus näille hankkeille oli 7,2 miljardia euroa.

Vuonna 2018 EIP arvioi 59 näistä 62 uudesta hankkeesta pilarissa 1 vähintään ”merkittäviksi”, mikä tarkoittaa, että niiden katsotaan vastaavan ulkoisen lainanantovaltuuden tavoitteita ja niillä on merkittävä vaikutus joko kansallisiin tai EU:n kehitystavoitteisiin ja kohtuullinen vaikutus jompaankumpaan näistä. EIP arvioi hankkeista 39 ”erittäin merkittäviksi”, koska niillä oli merkittävä vaikutus sekä EU:n tavoitteisiin että kansallisiin kehitystavoitteisiin.

Pilarissa 2 arvioidaan pääasiallisesti hankkeen kannattavuutta sekä rahoituksen ja talouden kestävyyttä. EIP arvioi pilarissa 2 viisi uutta vuonna 2018 allekirjoitettua hanketta ”erinomaisiksi” ja 46 ”hyviksi”. Keskimääräinen sisäinen korkokanta oli 10–15 prosenttia infrastruktuurihankkeiden osalta. EIP arvioi 11 hanketta ”hyväksyttäväksi”, usein riskipitoisen ympäristön tai hankkeen vetäjän heikkouksien vuoksi.

Kuvio 3: Ulkoisen lainanantovaltuuden kattamilla alueilla vuonna 2018 allekirjoitettujen uusien toimien tulostamiskäytösarvioiden jakautuminen pilareittain

EIP arvioi pilarissa 3 rahoituksensa ja muun tukensa 58 hankkeessa ”erittäin merkittäväksi” tai ”merkittäväksi”, erityisesti myönnetyn takaisinmaksuajan osalta, sillä se ylitti paikallisten markkinoiden tarjoaman maksuajan.

Kun EIP:n tulostamiskäytäntö vähitellen vakiintuu, tietoa aletaan saada myös tosiasiallisista tuloksista tietyissä toiminnoissa, joita koskevat odotukset on määritelty tulostamiskäytännön avulla sen jälkeen, kun se otettiin käyttöön vuonna 2012. EIP on vuoden 2018 osalta raportoinut tosiasiallisia tuloksia yhdeksästä luottojärjestelystä, joista kuusi koski Turkiaa sekä yksi Georgiaa, yksi Libanonin ja yksi Ukrainaa. Näiden luottojärjestelyjen avulla kumppanipankit myönsivät 1,52 miljardia euroa yhteensä 5 740 lainana, joista 5 504 lainalla tuettiin pk-yrityksiä ja 232 lainalla markkina-arvoltaan keskisuuria yrityksiä. Näiden lainojen ansiosta lopulliset edunsaajayritykset pystyivät säilyttämään 235 000 työpaikkaa, joista noin 40 prosenttia oli markkina-arvoltaan keskisuurissa yrityksissä. Lopullisille edunsaajille myönnettyjen lainojen keskimääräinen takaisinmaksuaika (painotettuna lainan koolla) oli 4,4 vuotta. Edunsaajayrityksissä oli keskimäärin 41 työntekijää.

3.4 EU:N TAKUUN PERUSTEELLA VAADITUT MAKSUT

Syyrian valtionlainoihin liittyvien maksamattomien saamisten johdosta EIP esitti vuonna 2018 EU:n takuun perusteella uusia maksuvaatimuksia. Vuosina 2012–2018 EIP:n vaatimukset olivat yhteensä 421,2 miljoonaa euroa, josta 55,6 miljoonaa euroa kohdistuu vuoteen 2018. Vuoden 2018 lopussa takuusta mahdollisesti vaadittava, jäljellä oleva pääoman määrä oli 211,5 miljoonaa euroa.¹⁹ Toimet maksamattomien erien perimiseksi eivät ole tähän mennessä tuottaneet tulosta. EIP on ryhtynyt asianmukaisissa tuomioistuimissa toimiin turvatakseen EU:n saatavat Syyrialta.

4. EIP:N YHTEISTYÖ MUIDEN KUMPPANEIDEN KANSSA

4.1 YHTEISTYÖ KOMISSION KANSSA

EIP ja komissio tekevät yhteistyötä ulkoiseen lainanantovaltuuteen liittyvissä asioissa osana laajempaa keskinäistä kumppanuuttaan, joka kattaa muun muassa Euroopan strategisten investointien rahaston (EU:n sisällä) sekä sellaiset EU:n rahoitusta yhdistävät välineet, joilla tuetaan kehitysrahoituslaitosten toimintaa EU:n ulkopuolella ja Euroopan kestävä kehityksen rahastoa (EKKR).

EIP on edelleen hyödyntänyt EU:n rahoitusta yhdistäviä välineitä eli EU:n talousarviovaroista edullisin ehdoin myönnettävää rahoitusta, jolla tuetaan EIP:n rahoittamien hankkeiden valmistelua ja/tai täytäntöönpanoa. Vuonna 2018 hyväksyttiin 24 kokonaan tai osittain EU:n budjetista rahoitettua avustusta, joiden yhteismäärä on 193 miljoonaa euroa ja jotka EIP toteuttaa ulkoisen lainanantovaltuuden kattamilla alueilla. Määrästä 43 miljoonaa osoitettiin käytettäväksi tekniseen apuun, 105 miljoonaa investointiavustuksiin, 40 miljoonaa riskipääomasijoituksiin ja 5 miljoonaa korkotukiin.

¹⁹ Määrät on ilmoitettu ainoastaan viitteellisinä euromäärinä 31. joulukuuta 2018 vallinneen tilanteen mukaan. Osa takuun perusteella vaadituista summista on määritelty muissa valuutoissa.

EIP osallistuu myös yhtenä kumppanina EKKR:n kautta tarjottavan uuden EU:n takuun täytäntöönpanoon. Ulkoinen lainanantovaltuus ja EKKR:n toimet kohdistuvat kuitenkin melko erityyppisiin tuotteisiin, lainanottajiin ja maantieteellisiin alueisiin. EKKR ei esimerkiksi kohdista toimia Länsi-Balkanille, eikä ulkoinen lainanantovaltuus puolestaan kata suurta osaa Afrikasta. Lisäksi EKKR:stä myönnettäviä EU:n takuita koskeva päätöksentekoprosessi eroaa selvästi ulkoista lainanantovaltuutta varten EIP:lle myönnettävästä seitsemän vuoden pituisesta takuusta.

Kesäkuussa 2018 komissio ehdotti, että EU:n talousarviosta EU:n ulkopuolella tehtäviin investointeihin myönnettäviä takuita uudistettaisiin vuoden 2020 jälkeen sovellettavan naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen (NDICI) yhteydessä.²⁰ Vuoden 2020 jälkeistä aikaa varten ehdotettu lähestymistapa perustuu ”avoimeen rakenteeseen”, jossa EIP pysyy kestävästä kehitystä EU:n ulkopuolella edistävien investointien merkittävänä rahoituskumppanina, mutta EU:n takuita voidaan lisäksi myöntää muillekin rahoituslaitoksille.²¹ NDICI-välineen yhteydessä vahvistetaan politiikan ohjausta EU:n taholta ja lujitetaan yhteistyötä täytäntöönpanokumppaneina toimivien rahoituslaitosten kanssa. Samalla kun Euroopan parlamentti ja neuvosto ryhtyivät tarkastelemaan NDICI-ehdotusta, komissio ja EIP jatkoivat teknistä puolta koskevia neuvotteluja, joissa määritellään vaihtoehtoisia malleja takuille, joita EU voisi tarjota EIP:lle vuoden 2020 jälkeen.

4.2. YHTEISTYÖ EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN KANSSA

EIP:n ja Euroopan oikeusasiamiehen välisessä vuonna 2008 allekirjoitetussa yhteisymmärryspöytäkirjassa vahvistetaan perusta EIP:n valitusmekanismin molemmille tasoille. Valitukset käsitellään ensin sisäisesti (EIP:n valitusmekanismi), ja vasta sen jälkeen oikeusasiamies mahdollisesti tarkastelee niitä. EIP päivitti valitusmekanismia koskevan toimintapolitiikkansa marraskuussa 2018.²²

Vuonna 2018 Euroopan oikeusasiamies ei ilmoittanut vastaanottaneensa eikä päättänyt yhtään valitusta, joka olisi liittynyt EIP:n toimiin ulkoiseen lainanantovaltuuteen kuuluvilla alueilla.

EIP:n sisäisen valitusmekanismin puitteissa ulkoiseen lainanantovaltuuteen kuuluvilla alueilla rekisteröityjen uusien hankkeisiin liittyvien valitusten määrä sen sijaan kasvoi 14:stä 19:ään vuosina 2017–2018. Näistä 12 liittyi ympäristö- ja sosiaaliasioihin, viisi liittyi hankkeiden vetäjien toteuttamiin hankintamenettelyihin ja kaksi liittyi EIP:n omiin hankintoihin (konsulttipalveluihin). Vuonna 2018 EIP:n valitusmekanismin puitteissa päätettiin 17 tapausta ulkoiseen lainanantovaltuuteen kuuluvilla alueilla: neljä Bosnia ja Hertsegovinassa, yksi Egyptissä, neljä Georgiassa, yksi Jordaniassa, yksi Marokossa ja kuusi Serbiassa. Näiden EIP:n valitusmekanismin mukaisesti käsiteltyjen valitusten loppuratkaisut vaihtelivat: osa väitteistä todettiin perusteettomiksi (11 tapauksessa), joissakin asioissa päädyttiin sovintoratkaisuun (1 tapauksessa), jotkin väitteet todettiin perustelluiksi (2 tapauksessa) ja joissakin tapauksissa suositeltiin parannuksia (3 tapauksessa).

²⁰ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen perustamisesta, COM(2018) 460 final, 14.6.2018.

²¹ Ks. myös komission tiedonanto ”Tehokkaampi rahoitusrakenne EU:n ulkopuolisia investointeja varten”, COM(2018) 644 final, 12.9.2018.

²² <http://www.eib.org/en/infocentre/publications/all/complaints-mechanism-policy.htm>

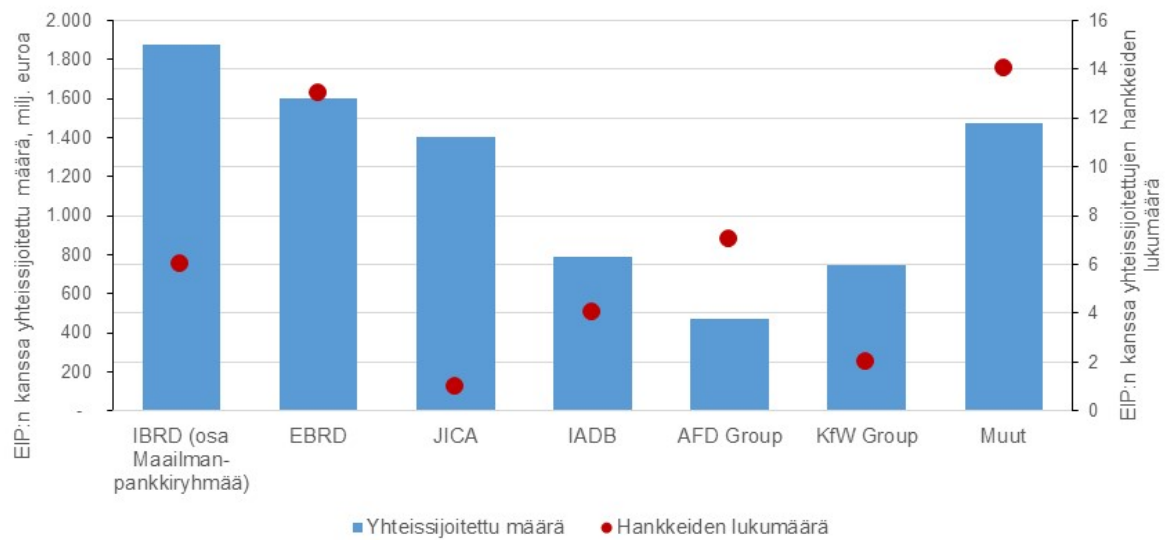
4.3. YHTEISTYÖ KANSAINVÄLISTEN RAHOITUSLAITOSTEN KANSSA

EIP:n yhteistyö muiden kansainvälisten rahoituslaitosten ja EU:n jäsenvaltioiden kehitysrahoituslaitosten kanssa ulottuu institutionaalisia asioita käsittelevästä ja aihekohtaisesta vuoropuhelusta aina toimien yhteisrahoitukseen ja tarvittavien teknisten töiden jakamiseen.

Vuonna 2018 EIP ja Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki (EBRD) rahoittivat yhdessä 13 hanketta EU:n ulkopuolella, mikä on enemmän kuin yhtenäkkään aiempaan vuonna. EIP rahoitti AFD Groupin (Ranska) kanssa seitsemän hanketta ja KfW Groupin (Saksa) kanssa kaksi hanketta. Lisäksi EIP rahoitti yhdessä Maailmanpankkiryhmään kuuluvan Kansainvälisen jälleenrakennus- ja kehityspankin (IBRD) kanssa kuusi hanketta, mukaan lukien TANAP-maakaasuputki ja kestävä liikenteen hanke Bogotassa. Viimeksi mainitun sekä kolmen muun hankkeen rahoittamiseen osallistui lisäksi Latinalaisen Amerikan kehityspankki (IADB). Vuonna 2018 EIP toteutti myös merkittävän yhteissijoituksen Japanin kansainvälisen yhteistyön viraston kanssa Bosporin tunnelin B-osaa koskevaan hankkeeseen Turkissa.

EIP, AFD ja KfW ovat jatkaneet läheistä yhteistyötään keskinäistä luottamusta koskevassa aloitteessa. Vuonna 2013 käynnistetty keskinäistä luottamusta koskeva aloite selkeyttää ja helpottaa yhteisen rahoituksen tarjoamista edunsaajien tueksi. Se perustuu siihen, että yksi kolmesta kumppanista hoitaa tietyt pääasialliselle rahoittajalle kuuluvat hankkeeseen liittyvät tehtävät, kuten hankkeen due diligence - tarkastukseen tai hankintojen valvontaan liittyvät tehtävät. Keskinäistä luottamusta koskevan aloitteen kumppanien hallinto- ja päätöksentekoon ovat tutustuneet toisten kumppanien laatimiin asiakirjoihin, joita ne käyttävät omassa päätöksenteossään. Vuoden 2018 loppuun mennessä 37 ulkoiseen lainanantovaltuuteen kuuluvilla alueilla toteutettua hanketta, joita koskevat sopimukset EIP oli allekirjoittanut tämän valtuuskauden aikana (vuoden 2014 puolivälin jälkeen), on yhteisrahoitettu AFD Groupin ja/tai KfW Groupin kanssa ja näistä 10 kuului keskinäistä luottamusta koskevan aloitteen piiriin.

Kuvio 4: Vuonna 2018 allekirjoitetut EIP:n hankkeet, joissa kansainvälinen rahoituslaitos tai kehitysrahoituslaitos on yhteisrahoittajana

Huom.: Muiden kansainvälisten rahoituslaitosten ja kehitysrahoituslaitosten sijoittamat määrät ovat viitteellisiä ja perustuvat hankekehityksen varhaisessa vaiheessa tehtyihin arvioihin.